HEVOSTEEMA

Riku Rikala ponnistaa ponilla hevosurheilun osaajaksi

Poniravien suosio kasvaa. Kilpailevien ponien määrä on yli kaksinkertaistunut noin 600:aan vajaassa kymmenessä vuodessa.

ORIMATTILA (MT)
Riku Rikala, 16, ajoi poniraveihin osallistumiseen oikeuttavan kortin heti kymmenen vuotta täytettyään Turussa järjestetyllä leirillä. Halu ajaa kilpaa oli kova.

Nyt noin kuusi vuotta myöhemmin Rikulla on tuore ravihevosilla kilpailemiseen oikeuttava C-lupa hallussaan ja ensimmäinen kisa aikuisten kuskien ja hevosten kanssa on edessä, ehkä piankin Orimattilan paikallisraveissa kotitallin 14-vuotiaalla suomenhevosruunalla S. P. Roomeolla.

Syksyllä alkaa Lahdessa opiskelu kokiksi.

Rikun poniurheilusta ravihevosten puolelle taittuvan hevosmiehen uran juuret ovat syvässä. Äiti **Terttu Nurminen** muistelee Rikun nukahtaneen vauvana parhaiten päiväunille hevosen kyydissä. Ravurin kavioiden lompsutus, kiesien keikunta ja kitinä rauhoittivat vauvan hyvin uneen.

Isä **Tapio Rikala** on harrastanut raviurheilua pitkään. Nurminen on vetänyt monet ratsastusleirit.

Kotitallilla ovat nyt kilparavureina S.P. Roomeo ja lämminverinen koestartattu tamma Peppi Bounce.

Nurminen valittelee varsojen huonoa kysyntää. Kasvatustoiminta ei kannata. Ratsastuksessakin talvet ovat hiljaisia. Pari arvonsa tuntevaa, eläkeikäistä islannin tammaa laiduntaa niityn rinteessä.

Vince Wee on ponihaan kunkku

”Tää on Rikun silmäterä”, Nurminen sanoo 3-vuotiaasta russponi Vince Weestä. Sen isä on maailmanennätystä 1.36 hallussaan pitävä, neljä kertaa peräkkäin Ruotsin ja kahdesti Suomen mestaruuden voittanut Gumino.

Riku taluttaa Vince Ween tallin käytävälle, sukii yön pölyt kiiltävästä karvasta ja alkaa laittaa ruunaa lenkille. ”Vinski” ruunattiin taannoin, kun lähilaitumien tammat tuoksuineen stressasivat sitä.

Vinskin ja Rikun yhteistyö sujuu.

Poni saa vielä suihkeet sumutuspullosta paarmoja ja itikoita vastaan.

Oman radan rauhassa on hyvä harjoitella

Riku hypähtää Vinskin kärryille ja ajaa hiljaiselta soratieltä omalle, reilun kilometrin lenkkiradalle. Pinnalta joustava, mäkinenkin rata kelpaa hyvin niin pohjakunnon kuin nopeutta kehittävien hiittienkin ajoon.

”Tälle on nyt ajettu aika paljon pohjakuntoa. Alan pikkuhiljaa keventää ja ajaa hiittejä”, Riku kertoo suojatistaan, jonka ikä riittää pikapuoliin kilpailuoikeuteen.

Käynti lämmittää Vinskin paikat ja Riku laskee ponin raville.

Mäen nypyn takaa esiin tulevat korvat ja hulmuava harja kasvavat hetkessä poniksi.

Nurminen seuraa tyytyväisenä treeniä. Vinski aloittaa jostain 2.30-sarjasta, hän sanoo.

Ponienkin lähdöt rajataan usein ennätysten mukaan. Näin lähtöihin saadaan tasaisuutta ja jännitystä.

Sitä lisää se, että esimerkiksi 1,7 sekuntia nopeamman ennätyksen ravanneet ponit saavat 20 metriä takamatkaa.

Kiltti käytössä, luja orilaitumella

”Tämä on ollut erittäin järkevä opettaa”, Nurminen kehuu Vinskiä, kun Riku riisuu valjaita harjoituksen jälkeen.

Vinski katselee lehtiukkoja korvat hörössä: ”Ketähän noikin oikein ovat, ei ole ennen näkynyt”.

”On sillä luonnettakin, se on paininut laumassa ja saanut olla oriporukassa nuoresta saakka.”

Riku ei hosu Vinskiä kisaan. Huolellinen valmennus jatkuu.

”Tää tulee radalle varmaan joskus syksyllä tai alkutalvesta.”

Vinskin jatkoa on kiintoisaa seurata, samoin Rikun, jonka mielen ja ajatukset tuore C-kortti nosti jo ravihevosen kärryille.

Ponit ovat antaneet nuorukaiselle monet opit. Kilpakumppaneista on tullut monta ystävää. Tarkka ruokinta on varttuvalle eläimelle tärkeää.

Lenkillä Rikulla on mukana taimeri, jonka gps kertoo matkan ja vauhdin.

Vinskiä ei ajeta liialla kiireellä tukkoon, vaan hiljaa tehden hyvä tulee.

JUHA AALTOILA

KIMMO HAIMI

Hevosen varusteet, mutta monta numeroa pienemmät. Poniurheilu antaa lukuisille nuorille perustaidot ravureiden ja ratsujen käsittelyyn. Riku Rikala laittaa Vinskille kuolaimia.

PONIRAVIT

Ponilla kilpaa jo kymmenvuotiaana

Ponilla voi alkaa kilpailla 10-vuotiaana. Ajolupakurssille pääsee 9,5-vuotiaana.
Ponit jaetaan A- ja B-kategoriaan. Säkäkorkeudeltaan alle 107-senttisellä shetlanninponilla saa kilpailla 10-vuotiaana. B-kategorian 107,1–130-senttisellä ponilla saa ajaa 12-vuotiaana.
Poniravit ajetaan Suomen Hippoksen ravikilpailusäännöillä. Liiallisesta käskemisestä tai kilpailevan valjakon häirinnästä tulee varoitus, joskus kilpailukielto.
Poneilla ajetaan ryhmä- ja tasoituslähtöjä. Ryhmälähdössä ponit kiihdyttävät matkaan auton takaa. Tasoitusajossa ponit pyörivät voltissa ja lähtevät lähettäjän ajakomennolla matkaan.
Ponikilpailun sarja määritellään yleensä ennätyksen mukaan, esimerkiksi ryhmälähtö 2.10 ja hitaammille poneille. Tasoituslähdössä perusmatkalta lähtee esimerkiksi ennätyksen 2.10 tai sitä hitaamman ennätyksen omaava poni ja takamatkaa tulee 20–40 metriä ennätyksillä 2.08–2.06.
Aika 2.10 tarkoittaa, että poni on juossut esimerkiksi mailin matkan aikaan, joka tekee kilometriä kohti 2 minuuttia 10 sekuntia.
Poniraveissa maksetaan noin sadan euron palkinto voittajalle, pienempää rahaa noin puolelle osanottajista.
Loimi tai ruusuke somistaa myös usein menestynyttä ponia.
Tietoa lajista löytyy osoitteista www.hippos.fi, www.poniravit.com ja www.kiikunponiravikoulu.net.

Färsaarten pieni tuittupää pelastui

FÄRSAARET (MT)
Färsaarten alkuperäinen hevosrotu, färsaartenhevonen oli 1960-luvulla hyvin lähellä sukupuuttoon kuolemista.

”Eräs isäntä tilasi eläinlääkärin ruunaamaan oria, joka paljastui puhtaaksi färsaartenhevoseksi. Onneksi eläinlääkäri kieltäytyi”, hevosia kasvattava **Dorthea Joensen** kertoo.

Tuolloin oli jäljellä tiettävästi enää kuusi puhdasrotuista färsaartenhevosta. Niitä oli viety paljon Englantiin kaivostyöhön, johon ne pieninä ja vahvoina sopivat hyvin.

Nyt färsaartenhevosia on 62 ja rodun säilyminen näyttää melko valoisalta.

Vuosittaiset varsoitussuunnitelmat ovat toteutuneet ja kanta lähestyy hitaasti 200 hevosen tavoitetta.

Kuin pienikokoinen islanninhevonen

Rotu muistuttaa ulkonäöltään islanninhevosta, mutta on pienempi. Säkäkorkeus vaihtelee 118 ja 128 sentin välillä.

”Sen kokoisia kai olivat islanninhevosetkin ennen kuin niiden kokoa alettiin jalostaa”, Joensen sanoo.

Färsaartenhevoset ovat vahvoja ja luonteeltaan Joensenin mukaan ystävällisiä, mutta varsin oikukkaita. Alkuperäishevosilla ratsastavat niiden pienen koon vuoksi enimmäkseen lapset.

Jotkut färsaartenhevosista oppivat islanninhevosille ominaisen askellajin, töltin.

TERHI TORIKKA

Färsaarten hevonen on uhanalainen, pieni mutta voimakas rotu. Kuvassa oikealla islanninhevosen ja norjanvuonohevosen risteytys.

Nautarodulla vaikeampi tilanne

Yhtä onnekkaasti kuin hevoselle, ei käynyt paikalliselle lehmärodulle. Se menetettiin 1960-luvulla, kun siementäminen nykyisillä valtaroduilla yleistyi.

Jäljellä tosin on vielä joitain nautoja, joiden perimästä osan uskotaan olevan alkuperäisrotua. Pieni mahdollisuus myös färsaartennaudan elvyttämiseen siis elää edelleen.

TERHI TORIKKA

Hevosyrittäjäpäivät syksyllä Laukaassa ja Hämeenlinnassa

Valtakunnalliset hevosyrittäjäpäivät järjestetään marraskuussa kahdella paikkakunnalla. Koulutukset ovat osa Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) toteuttamaa Hevosyritys huippukuntoon -hanketta.

Päivien ohjelmassa keskitytään liiketoiminnan kehittämiseen. Teemoina ovat muun muassa hinnoittelu ja tuotteistaminen, viestintä sekä työnantajana toimiminen ja työturvallisuus. Lisäksi pohditaan, millä eväin yrittäjä onnistuu asettamiensa tavoitteidensa saavuttamisessa ja mihin myönteinen ajattelu voi kantaa.

Kouluttajina toimivat muun muassa hevosyrittäjä **Toni Nieminen**, neuvoja **Auli Teppinen** Pro Agriasta, tutkija **Markku Saastamoinen** MTT hevostaloudesta sekä Kuninkuusravien tiedottajana toimiva hevosalan toimittaja **Antti Savolainen**.

Lisäksi TV:stä tuttu toimittaja ja viestintäkouluttaja **Ismo Jokinen** antaa hyödyllisiä neuvoja tiedotusvälineissä esiintymiseen ja haastattelutilanteisiin.

Yrittäjäpäivät pidetään Laukaassa Peurungan kylpylähotellissa 14.–15.11. ja Hämeenlinnan Aulangolla 29.–30.11.

Tallirakentamista Rovaniemellä

Myös Pohjois-Suomen hevosyrittäjille on tiedossa kolutusta. Rovaniemellä järjestetään kaksipäiväiset tallirakentamisen teemapäivät.

Kurssi pidetään Lapin urheiluopistolla 8.–9.11.

Syksyn aikana on mahdollisuus osallistua myös yhden päivän koulutuksiin kannattavuudesta, hevoskasvatuksesta ja ympäristöasioista.

Teemapäiviä järjestetään Kokemäellä, Seinäjoella, Joensuussa ja Kajaanissa.

Neljä maksutonta opasta ladattavissa netissä

HAMK:in kolmivuotisessa hankkeessa on koottu neljä opasta: Hevosyrityksen johtaminen ja liiketoiminta, Tallirakentaminen ja tekniikan hyödyntäminen, Hevoskasvatus ja Hevosyrityksen ympäristöosaaminen.

Ne ovat kaikki ladattavissa maksutta hevosyrittäjäsivuilta.

Hevosyritys huippukuntoon -hanke löytyy myös Facebookista. Hankkeen ajankohtaiset tiedotteet voi myös tilata omaan sähköpostiin verkkosivun kautta.

MT

Lisää tietoa kaikista koulutuksista löytyy verkosta osoitteesta www.hevosyrittaja.fi. Tilaisuuksiin voi ilmoittautua sivuilla olevalla lomakkeella.